

Klubok és különbségek

2. Teaest és könyvtárvány

Csütörtök este 7 óra. Victor Hugo utcai kenderklub. Diszkó.

— *Sűrűn jársz ide?* — szólított meg találomra egy fiút a bejárat előtt.

— Minden héten, gyakran kétszer is itt vagyok. A diszkón.

— *Más rendezvényre nem jössz?*

— Főleg táncolni szeretek, de itt voltam a Mo'nárdixieland búcsúkoncertjén is.

— *S neked tetszik valami itt a diszkón kívül?* — kérdezem a társát.

— Persze. Filmklubba is járok.

— *Mit láttál legutóbb?*

— Mit? A Himnusz-nem című filmet. De miért kérdezed? Tán klubtagságot akarsz szerezni?

— Odabent egy csinos, szőke lányt faggatok.

— *Van klubtagsági igazolványod?*

— *Miért? Lenni kéne?*

— *Csak kíváncsiságból kérdezem.*

— Ha annyira érdekel, a Lacival, azzal a fiúval jöttem — mutat valakire a szomszédos társaságból. — És neki van igazolványa.

— *Máskor is voltál már itt? Mondjuk, amikor szünetelt a diszkó?*

— Voltam. Például azon a tévés játékon. Lehet egy kérdéssel több? — ez volt a címe.

— *Nyertél valamit?*

— A, nem, én néző voltam. De sokan nyertek könyvtárványt.

A terem közepén fekvő a kiabálunk egymás fölébe a táncolókkal.

— *Komolyan semmi panaszkodok a klubba?* — próbálók keresni egy elégedetlenkedőt.

— Nekem van — jegyzi meg valaki mögöttem. Nem jutott tea az indiai esten, pedig nagyon szerettem volna megkóstolni — mondja, aztán elsodródik a tömegben.

Klubvezetők mennek, klubvezetők jönnek, de a klub megmarad. Sőt, tovább szépül, színesedik a program, nő a műsorok, rendezvények választéka. Hogy mennyire helytálló ez a megállapítás a kenderklubra, arról a helyszínen — több alkalommal — személyesen is meggyőződhettem.

Kormos Tiborral, a Kenderklub és Szöveipari Vállalat klubvezetőjével beszélgetünk.

— *Az utóbbi években sűrűn cserélődtek a kenderklubvezetők is...*

— Én november óta dolgozom itt, főállásban — kezdi Kormos Tibor, aki végzettsége szerint rajzszakos tanár. — Kezdetben számtalan régi problémát kellett megoldani, míg helyreállt a rend. Mikor ide kerültem, voltak olyan diszkók, amelyekre kénytelen voltam kihívni a rendőrséget. Egyesek sörösvéggel verték egymást a véceben. Mondtam, hogy ez így nem lehet tovább. Az önkéntes rendezők helyett sikerült három hivatásos „kibőlégetni” szerződöttni. Azán szükség volt „előbb” propagandatevékenységre is. Havonta műsorfüzeteket adunk ki, ezeket ingyen terjesztjük. A vállalat minden segítségét, anyagi támogatását megad a klubnak.

— *Melyek a legsikeresebb műsorok?*

— Elsősorban a zenés rendezvények vonzzák a legtöbb embert — állapítja meg a fiatalokat. De a nyugdíjasok is szép számmal eljárnak hozzánk. Népszerűségben a filmklub áll a második helyen. Külön vetítünk a fiataloknak és az idősebbeknek. Van pódium-klubunk, melynek keretében rendeztünk már pantomimest és nagy sikere volt az Edith Piaf-estnek is. Ugyancsak sokan eljönnek a politikai klubba. Legutóbb a Moró-ügy kapcsán tartott előadást egy budapesti újságíró. Népszerű a dalászó klubunk. Többek között bemutatkozott itt a JATE néptánckara és a SZOTE citerazenekara.

Lapozgatjuk a műsorfüzeteket. Július közepén Bakacsi Lajos, Pataj Miklós, Sinkó János kiállítását nyílt meg. Június 28-án indiai teaest volt, ahol a vendégeknek a népviseletbe öltözött Devasahayam Manjula Devi készített teakülönlegességet, közben a nagykövetségtől kapott indiai kisfilmeket vetítették. Vagy: nemrég dr. Tamás András klinikai tanárságát tartott ismeretterjesztő előadást Az öregség nem betegség címmel a vállalat nyugdíjasainak. Felsofolni is nehéz a sok színes programot.

— *A további tervek?*

— A fiatalok egy-egy diszkó alkalmával népszerű zenekarok sztárjaival ismerkedhetnek meg. Járt már nálunk a Piramis együttes dobosa, ösztöl rendszeresen meghívunk másokat is. Folytatjuk a zenés divatbemutatókat, szeptemberben japán teaest lesz, a munkásszálláson lakó lányoknak pedig egészségügyi felvilágosító előadásokat szervezünk. A klub az otthona különböző nyelvtanfolyamoknak is. A programokat a vállalat közreműködésével bizottságával egyeztetjük. Egy másik újdonság: havonta egyszer be fogjuk mutatni a Pannónia Filmstúdió díjnyertes animációs filmjeit, melyek egyébként Pesten is ritkán láthatók, s jelen lesz a rendezőjük is, aki válaszol az érdeklődők kérdéseire. Öztől kezdve meghívunk különböző amatőr színjátszó csoportokat. Július végén egy Kubát bemutató kiállítást rendezünk.

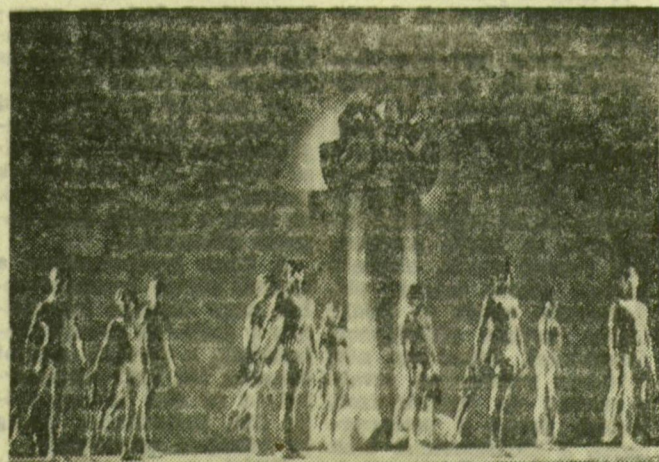
A Kenderklub és Szöveipari Vállalatnál — hasonlóan a textilművekhez — három ezer ember dolgozik. Itt is másfél ezer a 30 éven aluli fiatalok száma. A textilklub aranykoszorús, a KSZV-klub csak kétszeres kiváló.

Rózsa Imre

(Folytatjuk.)

Sikeresen zárult a Pécsi Nyári Színház

Kilenc bemutató, 39 előadás

Dr. Lajos László felvétel

A Carmina Burana zárójelenete

mű tragédiáját és Paul Foster avangard művét, az I. Erzsébetet. Egyik sem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, a két produkció színvonala a várakozáson alul maradt.

A Csontváry-udvarban a Kolozsvári Állami Bábszínház négy tagjának pantomimikus bábműsora és a pécsi Bóbíta Bábszínház felmővelte a nézők színi élményét. A legnagyobbat érdeklődés a Baletttestet, valamint Oscar Wilde Salome című fantasztikus játékának komplex táncszínpadi feldolgozását kísérte. A Pécsi Balett, neves vendégművészt, nagyzenekart, és oratóriumkórust előadásában bemutatott három modern balettel (Monteverdi Tankred és Klorinda párviadalát Tóth Sándor; Bach Parasztkántátját és Carl Orff Carmina Burana-ját Eck Imre koreográfiájában) egyértelmű elismerés fogadta. A Salome iránt — két végleten — megoszlanak a vélemények. A közönség egy része értetlenül fogadta, részben a hagyományosabb ízlés, részben az operai reminiscenciák ma is élő hatása révén —, mások lelkesednek érte. Eck Imre Petróvics Emil archaikus hangulatú, izgalmas, erotikus zenéjére három nagy álomképző balettre alapozta a produkciót. Oly módon, hogy a fantasztikus játék cselekménye, tehát a prózái mű az első és a záró balettelblokk között jelent meg, csúcspontul kiemelve központi Salome hűfálót-táncát, amit voltaképpen a balettkar táncolt el, fantáziaképzőként, Salome (Galambos Erzsébet) pantomimikus mozgásának kiteljesedéseként.

A Tettyei Játékszín amatőrök és hivatásosok együttes előadásában láthatuk Euripidész Hekabé című

Kedves színlátója volt a nyári színházi estéknek a Reneszánsz vigasságok sorozata. A Hotel Minaret ódon, egykori kolostorudvarán az esténként 150 főnyi közönség egyszerre részesült gasztronómiai és művészi élményekben. Belépőjegy ellenében hatfogásos igazi reneszánsz lakomában lehetett része, egy erdélyi fejedelem „vendégként”... A fogások között reneszánsz dalokkal, táncokkal szórakoztatták a vendégsereget, étkezés alatt asztali muzsika szólt, korhű hangszereken.

A Pécsi Nyári Színház első évada sikeresnek mondható. A következő nyáron vendégkoreográfusok, és együttesek meghívásával szándékoznak színesíteni a repertoárt. Egyebek közt Pendernecki Stabat mater című oratóriumának táncszínpadi feldolgozását is tervezik.

Wallinger Endre

Hathektárnyi tudomány

Valóságos karó- és táblakereső lesz figyelmes az utas Bábólna határában. A táblakon nevek, számok, mellettük mintegy 130 000 kukoricatő. A táblák a hibridek „névjegyei”, honpolgárságukat, legjellemzőbb tulajdonságaikat közlik. A Bábólnai Ipari Kukorica-termelő Közös Vállalat, az IKR hazai viszonylatban szinte páratlan kukoricafajta tárháza adja ezt a képet. Az idén mintegy 500 különböző, a világ minden tájáról származó hibridet hasonlítottak itt össze. A világszerte felgyorsuló nemesítési munka, a közös vállalat sokrétű kapcsolatainak eredményeként nagy számban állnak rendelkezésükre olyan hibridek, amelyek eltérő genetikai adottságúak és különböző előállítási körülmények hatására mind külső jegyeikben, mind termőképességükben eltérőek.

A hathektárnyi terület — akárcsak egy nagy szántóföldi laboratórium — arra ad választ: melyek lesznek a rendszerben a jövő fajtái, melyek hibridekre kell a legjobban odafigyelniük, hogy tovább növeljék a termésátlagot. Nagyon sok tulajdonságot vesznek számba, mert a magasan gépesített technológia nem tűri el az olyan nemesítést, amely csak egy-egy jellemző tulajdonság, például a termésnövekedés szempontjából szelektál. Ugyanakkor a fejlett agrotechnika lehetőséget teremt a növény számára, hogy genetikailag megalapozott termőképességét minél jobban kibontakoztathassa.

Mintegy 20 országból — a Szovjetuniótól Olaszországon, Hollandián át az USA-ig — származó hibridek ve-

télkednek az IKR fajtakísérletében. Természetesen a legtöbb helyet a hazai hibridek foglalják el. A korszerű fajtakísérletek hasonlítás hároméves. (Ezen kívül sok más kísérletet végez a közös vállalat.) Az elsőéves, úgynevezett információs kísérletekben szerepel a legtöbb „jelölt”.

A második éves szőrön is fennmaradt hibridek kerülnek a harmadéves kísérletekbe. Itt dől el véglegesen, melyiket javasolják köztermesztésre.

Gémes Eszter:

Mindig magam

93.

— Eredjél el Péter bácsiékhöz, vedd fel a pénzt. Sietek megfőzni, a tizorás misére elmegyek, ha jövök a templomból, befizetem a váltót.

Elment reggel korán, azt lehet mondani, szomszédban laktam Péter bácsiék. Fél tíz, még mindig nincs a Pali. No, mire kijövök a templomból, majd ott lesz. Kijöttem a templomból, sietek haza, hát sehol sem. El Péter bácsiékhöz, már hat órakor elvitte, kifizették neki a száraz. Elmentem a szövetkezetbe, elmondtam úgy, ahogy volt. Boros nevű pénztáros volt, azt mondta: hogy ő elintézi, kifizeti helyettünk, de holnap a házhoz, akárhonnan veszem, vigyem el. (A szövetkezetben csak vasárnap volt hivatal.)

Délután anyám eljött, panaszkodtam neki, fozogtatott a sár, de már könnyem sem volt, azóta sincs. Ahogy kísérem el anyámat, ott volt egy fasorban, a szegedi út szélén kiterpeszkedve, a legyek búcsúztak piszok pófáján. Felrázta, aztán:

— Hol a pénz?

Kapkod ebbe a zsebbe, abba, külsőbe is, belsőbe is, nádrézszebe is, pénz egy szál sem.

— Pejig étöttem!

Rádőfők a gyomrára:

— Ide töltöd!

Meginni nem bírtam mind, még huszádat sem, vagy elszórtam, vagy kizsebelték. Ezért dolgoztunk egy keserves hetet. Anyámmal eljöttem, még akkor mindjárt ide, ahol most lakom. Ő segített ki. Másnap vittém Borosnak a pénzt.

Rájöttem, hogy én Pali semmi, de semmiben nem számíthatok. Addig törtem a fejem, mit csináljak, míg eltaláltam, hogy menhelyi gyereket hozok. Amint említettem, volt nekem már az első férjemmel is, csak amikor elváltunk, elvették tőlem, mert az elvált asszonyt erkölcsatlennak tartják. Esküdtem férjem is van, ismét kapok. A falusi nép nagyon foglalkozott a gyermekekneveléssel, mert az biztos pénz volt. Egy hónapra, a hathónaposról kezdve fizettek 22 pengőt, attól nagyobbaként pályaválasztásig 12 pengőt. Ezeket már szabad volt könnyebb munkára felhasználni. Nagy gond volt a kicsikre, hetenként kétszer kellett vinni mérésre, ha nem gyarapodott a gyermek, lepirongatták a nevelőt. Ha háromszor egymás után nem gyarapodott, elvették tőle. Mindig ügvelni kellett, hogy tiszták legyenek, mert soha nem tudta a nevelő, mikor lepi meg a védő. Kicsit rávilágítottam, mit ért akkor 22 pengő, 160 pengő a legjobb női kerékpár, egy aranygyűrű 8—10 pengő.

Bementem a telepvezetőnőhöz, ismert. Mondom neki az óhajom. Valamelyik napon hoznak be egy Dani nevű fiút, azt odaadhatom. De azt előre megmondom, jó, ha tudja, a gyermek hároméves koránál tovább nem maradhat magánál, mert református, megy át Váshelyre, ott sok a református nevelő.

Gyönyörű, nagy, fehér húsú, kék szemű gyermek volt. Leányanyja volt neki. Megfigyelésem

szerint a leányanyák gyermekei erősebbek, jobban fejlettek voltak, mint a házásoké. Nagyon megszerettem Dani, annyi meleg szeretettel várta, hogy ki belőlem, hogy sokszor úgy éreztem, jó, hogy élek. Gondozom ezt a szép gyermeket. Úgy szerettem, átölelte a nyakam, akármire mentem, fogta a szoknyám. Hanem elérkezett a beadás ideje, az anyja ragaszkodott a vallásába neveléséhez, és elvitték tőlem. Rám nehezedett a bánat, vágytam a másik után.

Mikor Dani leadtam, kértem másikat. A telepvezetőnő beküldött Újszegre a menhelyre. Ajánló levelet is írt az igazgatónak. Kaptam egy hathónapos kislányt, Gyovai Erzsébetnek hívták. Kis penészvirág, négy és fél kilós, tele sebhellyel, ennek is leányanyja volt. Vékonyka kis húsú, ekcémás kislány volt, csak a szeméi voltak életképesek, azok is kékek. Ráncos arcú volt, illetve az egész testbőrre ráncos volt a soványságtól. Nem volt hozzá kedvem, de a nevelő írták. Egyébként négykeresztes volt. Nekem halvány fogalmam sem volt, mi az, hogy négykeresztes.

Szatymagiz jöttem vonattal, onnan gyalog Sándorfalvára, káromon a kis élő csomagot. Bezárt borítékot küldtek a telepvezetőnőnek. Odaadom a levelet, elolvassa, megnézi a kislányt, kezd sorolni, mivel etesszem. Ráncos volt a bőre, csukamaját stb. Ahogy elcsodálta, úgy ettem. Először négy hét, de a kislányból úgy spricelt a széklet, mint a vizelet. Elmentem a telepvezetőnőhöz.

— Kisasszony! Én a Gyovai Erzsébetet viszem szahozom. Attól félek, meghal nálam, és engem hatkúrsznak. Az se előre, se hátra, csak van a világon.

(Folytatjuk.)

Szelídített róka

Házilatai nagy részét fekete rókákkal értek el jó évezedek során tudta megszerezni az ember. A ló, tók húsát éven át szelektálták a kutya és más házilátat kötődése az emberhez, és e kapcsolatnak az állatok genetikai kódjaiban való rögzítése sok évszázados „együttélésük” eredményeként tekinthető.

Vajon lehet-e az eddig felhalmozott tapasztalat felhasználásával gyorsabban megszerezni a vadállatokat úgy, hogy utódaik már szintén szelídnek maradjanak? Az ezzel kapcsolatban végzett kísérletek során ezüst-

fekete rókákkal értek el jó eredményeket. Szívjet kutatók húsát éven át szelektálták a kutya és más házilátat kötődése az emberhez, és e kapcsolatnak az állatok genetikai kódjaiban való rögzítése sok évszázados „együttélésük” eredményeként tekinthető.

De mi értelme az egésznek? — kérdezhetnénk. Nos, a kísérletek eredményei például elősegítik a prémükért gazdaságokban tenyésztett ezüstrókák tartási feltételeinek javítását.